

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

SSN Marek Sychowicz

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa-Urzędu Skarbowego

przy uczestnictwie S. B. i A. B.

o wpis hipoteki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 lipca 2010 r.,

zażalenia uczestników na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 30 marca 2010 r., sygn. akt II Ca (...), II Ca (...),

oddala zażalenie; zasądza od uczestników S. i A. B. na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 120 (sto dwadzieścia) zł kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 30 marca 2010 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę kasacyjną uczestników A. B. i S. B. na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 5 stycznia 2010 r. w sprawie z wniosku Skarbu Państwa – Urzędu Skarbowego o wpis hipoteki przymusowej. Sąd Okręgowy stwierdził, że stosownie do art. 398⁵ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia stronie skarżącej orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Zgodnie z art. 387 § 1 w zw. 13 § 2 zdanie drugie k.p.c., sąd

drugiej instancji sporządza uzasadnienie tylko wówczas, gdy strona zażądała jego sporządzenia. Uczestnicy reprezentowani w sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika nie złożyli wniosku o sporządzenie uzasadnienia i nie został im doręczony odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem. W związku z tym termin do złożenia skargi kasacyjnej przez uczestników nie został otwarty, a złożoną przez nich skargą należało odrzucić jako niedopuszczalną.

W zażaleniu na powyższe orzeczenie uczestnicy A. B. i S. B. zarzucili naruszenie art. 517 w zw. z art. 357 § 2 k.p.c. polegające na pominięciu tych przepisów oraz naruszenie art. 398⁵ k.p.c. przez błędne przyjęcie, iż uczestnicy nie wystąpili do sądu o doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem, podczas gdy zostało ono doręczone z urzędu w trybie art. 517 k.p.c. W konkluzji wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty poniesione przez skarżących należy uznać za nietrafne.

Zasady sporządzania i doręczenia uzasadnienia przez sąd drugiej instancji zostały uregulowane w art. 387 k.p.c. Przepisy art. 517 w zw. z art. 357 § 2 k.p.c., których naruszenie skarżący wskazują w zażaleniu, odnoszą się do postępowania przed sądem pierwszej instancji i w związku z tym nie mają zastosowania w sprawie. Przepisy te mogą bowiem mieć zastosowanie w postępowaniu przed sądem drugiej instancji jedynie posiłkowo w przypadku, gdy jakieś kwestie nie są szczegółowo uregulowane (art. 391 § 3 k.p.c.).

Zgodnie z art. 387 § 1 k.p.c. wyroki sądu drugiej instancji i postanowienia kończące postępowanie w sprawie podlegają uzasadnieniu z urzędu, z wyłączeniem jednak orzeczeń, którymi oddalono apelację, gdyż w takim wypadku uzasadnienie sporządzane jest tylko na wniosek. Tryb dla doręczeń uzasadnień został uregulowany w art. 387 § 3 k.p.c. Z zestawienia tej regulacji z przepisem § 1 wynika jednak problem interpretacyjny, który ujawnia się na tle orzeczeń sądu drugiej instancji oddalających apelację, wydanych na posiedzeniu niejawnym. W zdaniu pierwszym § 3 jest mowa o doręczaniu orzeczenia z uzasadnieniem stronie, która zażądała doręczenia, jednak termin do złożenia wniosku liczy się od ogłoszenia. Natomiast w zdaniu trzecim § 3 art. 387 k.p.c. jest mowa o doręczaniu z urzędu orzeczenia z uzasadnieniem, gdy orzeczenie nie było ogłoszone. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zaprezentowano pogląd, zgodnie z którym należy odczytywać normę § 3 art. 387 k.p.c. w taki sposób, iż dotyczy ona wszystkich nieogłoszonych, a więc wydanych na posiedzeniu niejawnym

orzeczeń (por. postanowieniu z dnia 9 marca 2007 r., V CSK 467/06, niepubl.). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejsze zażalenie przychyła się jednak do poglądu odmiennego, zgodnie z którym przy interpretacji art. 387 k.p.c. należy przyznać znaczenie pierwszorzędne zasadzie sporządzania przez sąd uzasadnienia orzeczenia, przyjmując jednocześnie, że jego doręczenie jest kwestią wtórną. O obowiązku doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem można mówić tylko w takiej sytuacji, w której sąd uzasadnienie sporządza. W wypadku oddalenia apelacji orzeczenie nie jest sporządzane z urzędu, nie może zatem być z urzędu doręczane (por. postanowienie z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CZ 101/09, niepubl.). Interpretacja taka zapewnia stronom pełną realizację uprawnień procesowych. Wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem strona może złożyć tylko wtedy, gdy wie o jego wydaniu i zna jego treść. Z zamieszczonego w zdaniu drugim art. 387 § 3 odesłania do odpowiedniego stosowania art. 327 § 2 k.p.c. wynika, że w razie wydania na posiedzeniu niejawnym orzeczenia sądu apelacyjnego o oddaleniu apelacji, należy doręczyć stronie odpisy jego sentencji, co zastąpi ogłoszenie orzeczenia i spełni jego funkcję oraz w pełni zagwarantuje możliwość skorzystania z uprawnień do złożenia wniosku o uzasadnienie wydanego orzeczenia. W tej sytuacji należy podzielić stanowisko sądu odwoławczego, że wniesienie skargi kasacyjnej bez doręczenia stronie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem było niedopuszczalne.

Z wskazanych względów zażalenie skarżącego podlegało oddaleniu, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c., z obciążeniem żalących się kosztami postępowania zażaleniowego (art. 987 § 1 k.p.c.).